

- 11 Mei 1687 predicator gen. ; missionaris te Alkmaar, biechtvader van bisschop Capello. Schreef *Het heilig jaar van de Predikheerenorde* 1675).
- P. Cornelius Woons, pred. gen. †28 Januari 1698 (was prior in 1694).
- P. Jacobus van Nyp, definitor van het prov. kapittel, driemaal prior te Antw. †29 December 1702.
- P. Jeroom Verschueren, gedurende 15 jaren missionaris in Leiden, pred. gen. †23 Januari 1706.
- P. Joannes van Doorne S. T. Magister, definitor alhier tweemaal prior †26 April 1709.
- P. Michael van Houten, prior hier en te Lier †19 Mei 1712.
- P. Michael Kersavont, S. T. L., prior in 1691 †24 Januari 1716.

3. — De Karthuizers van St-Catharina in monte Sinai.

Onze Karthuizers van het Kiel zijn, zooals verhaald, in 1543 naar Lier verhuisd. Grootte grondeigenaars op het Kiel blijven ze zich om deze « parochie » bekommeren en herbouwen er de kapel. Parochie- en benoemingsrecht geven aanleiding tot betwistingen met het Kapittel en met den pastoor van S. Joris. In 1566 begunstigen de Liersche karthuizers achtereenvolgens twee ongelukkige benoemingen. De kapel van het Kiel zal in 1582 op last van de stad om veiligheidswille worden afgebroken en aan de gereformeerde religie wordt opdracht gegeven ook het Kiel te bedienen (26 April 1582) (1).

4. — De abdij van S. Salvator of Peeter Potsabdij. (Zie 18de bkdl. blz. 252)

Br. Everardus Back (Geb. Brussel 1520 † Antwerpen 1579) was prior geworden in 1554. Hij had zoowat alle kloosterfuncties op zijn beurt gehad om zijn geleerdheid. San-

doch reeds in 1591 vertrokken ze naar Mechelen (Bleckstraat), van waar ze in 1626 naar Nieuwpoort verhuisden (1).

De Karthuizers van Vucht.

Een kanunnik van 's Hertogenbosch sticht op raad van P. Dionysius van Ryckel (*doctor extaticus*) een karthuizersklooster, waarvan Dionysius de eerste prior werd (1471). Het heet *domus sanctae Sophiae Constantinopolis civitatis*. Het huis wordt naar Vucht overgebracht, waaruit men in 1595 naar 's Hertogenbosch vlucht. Maar daar was geen geschikte plaats meer te vinden, en men ziet uit naar een andere beveste stad. In 1619 onderhandelt men om zich te Antwerpen te vestigen. Onze karthuizers van het Kiel die naar Lier waren verhuisd (sedert 1542) hadden hier een refuge op den hoek van de Begijnenstraat en de St-Rochusstraat: *St-Catharina*. Hier vonden de Vuchtsche onderhandelaars herberging. De stadstresorier Jan de Ram hielp hen een erf zoeken. In 1624, na veel pogingen van allen aard, geraakten ze geërfd in de twee hoven *de Beekraam* en de *Spiegelraam*, gelegen beide naast elkaar tusschen de Bocksteeg en de Begijnenstraat. P. Guillelmus Willems van Hasselt, de eerste der onderhandelaars werd in 1625 tot rector te Antwerpen aangesteld terwijl P. Arnold Kegels prior was te Vucht.

De aanstelling gebeurde namens het kapittel generaal der orde, van 1625, waarbij het nieuwe huis «geincorporeerd» werd. De rector was te voren prior te Lier. Reeds in 1626 kon de kapel van het klooster gewijd worden. En in 1639 «als wanneer het klooster ten volle bekwaam was, zijn de Karthuizers van Vucht, tot dan toe verspreid, te Antwerpen vergaderd».

De eerste kapel diende tot in 1677. Intusschen had men een heerlijke kerk, in de tweede helft der eeuw, aangelegd en vol-

trokken. Ze werd gewijd op 12 December 1677 door bisschop van den Eede. Ze werd gerekend onder de schoonste der stad. Ze telde 5 altaren. Het was *de kerk van S. Sophia*. Het hoogaltaar was het H. Kruis gewijd. Hiernaast waren twee zijaltaren. Het koor, binnen hetwelk deze drie zich bevonden, was door twee andere altaren afgesloten. Midden de kerk stond een «schoone Bruno van koper». Voor de versiering droegen vooral de familiën Huriau, Hellinx, Helman en van Colen, heer van Broechem, Oelegem etc., weduwnaar van Margarita Hellinx, werd op 63 jaren karthuiser te Zeelhem, obiit 20 martii 1715, aetatis 71. Deze kerk was niet publiek (1).

Een beproeving van tijdelijken aard voor onze karthuizers waren de overstromingen der Polderlanden ten gevolge der dijkbreuken, in 1682, en in 1684. Schier al de inkomsten en bestaansmiddelen der kloosterlingen gingen er in op, bij zoverre dat prior Brouckman met h. Emb. Hellinx en een paar leekbroeders alleen te Antwerpen bleven terwijl de anderen in andere karthuiserijen werden opgenomen. Na enkele jaren was echter alles hersteld en vergeten.

Deze «stillen onder de stillen», wier kerk zelfs voor de leeken gesloten bleef, hebben door hun voorbeeld en faam een grooten invloed uitgeoefend op de godsdienstigheid van Antwerpen, vooral in het laatste kwart der XVII^{de} eeuw, toen de strengere jansenistische gedachten de gemoederen opschrokken.

Rectores et priores domus sanctae Sophiae Antv.

1. Guillelmus Willems, van Hasselt, rector 1625-1627.
2. Maximiliaan Plouvier, rector 1627, daarna eerste prior. †9 Maart 1630.
(Was een Oostenrijker van rijken huize, geprotest in de Grande-Chartrouse).

(1) Zie onze studie *Het geheim van den gevangenskelder of de karthuizers van Vucht*, in *Antwerpiensia*, zevende reeks.

3. Joannes Richard, te voren vicarius Bruxellensis 1630-1633.
4. Hendrik van Breusegem 1633-1640.
5. Petrus Daems (uit het Liersche huis) 1640-1653.
6. Vincent Knibbe 1653-1657 (Werd prior te Brussel).
7. Jozef d'Outelair 1657-1664.
8. Petrus Antonius Peckius 1664-1666.
9. Hugo Cathovius 1666-1669.
10. Jozef d'Outelair 1669-1676.
11. Hugo Simons 1676-1677.
12. Jozef van Spiers 1677-1683.
13. Jeronymus van der Kerckhoven 1683-1685.
14. Niklaas Brouckman 1685-1691.
15. Jeron. van der Kerckhoven 1691-1701.
16. Embertus Hellinx 1701-1703.
17. Hugo van der Biessen 1703-1711.
18. Petrus Wouwerms 1711-1730.

De Annonciaden. (1)

In ons 18de boekdeel, bij de geschiedenis van St-Joriskerk (blz. 174), verhaalden we het bezoek van Gilbert Nicole (1514) den stichter der Annonciaden, een beschouwende vrouwen-orde. Sinds 1530 bezat deze orde een huis te Leuven. Bij het felle heropleven der godsvrucht in onze Maria-stad, richtten zich vele roepingen tot het Leuvensche huis. De provinciaal der Minderbroeders, P. Gerardus Jaceanus (de Jace), die te Antwerpen reeds gardiaan was geweest (1600-1603), en ongetwijfeld met meerdere dezer Antwerpsche roepingen was gemoeid, samen met z. Clara Verleyen, moeder der Leuvensche Annonciaden, wendt zich in Juli 1606 tot den Antwerpschen magistraat, om toelating tot een neerzetting. De magistraat, de vele Antwerpsche roepingen in overweging nemend, laat bij

(1) Voor de stichting zie VAN HEEL, *De minderbroeder pater Henricus*